

การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สระบุรี

Teacher's Participation in Academic Administration at the Secondary Educational Service Area Office Saraburi

กฤษณ์ สมยา¹, ทรงยศ แก้วมงคล²

¹นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต/สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ,
khit.somy@northbkk.ac.th

²อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต/สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ,
Songyos.ka@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนรัฐบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี จำนวน 295 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan 1970) โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน และสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.60-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .944 และแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการทดสอบที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า 1. การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งหมด 8 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในตามลำดับ 2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครู ในงานบริหารวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี ด้านเพศ ขนาดสถานศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน

โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน แต่ระดับการศึกษา ต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี อย่างมีนัยสำคัญที่ .05

3. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี ได้แก่ 1) การพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) การพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูด้านกระบวนการเรียนรู้ 3) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4) การพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูด้านระบบวัดผลและประเมินผล 5) การพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูด้านการนิเทศการศึกษา 6) การพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี 7) การพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูด้านแหล่งเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้ 8) การพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูด้านระบบประกันคุณภาพภายใน

คำหลัก: การมีส่วนร่วมของครู, การบริหารงานวิชาการ, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the level of teacher participation in academic Administration within schools under the Secondary Educational Service Area Office Saraburi; 2) to compare the levels of teacher participation in academic management based on educational attainment, work experience, and school size; and 3) to explore guidelines for enhancing teacher participation in academic management within the same service area office. The research sample consisted of 295 teachers from government schools under the Saraburi Secondary Educational Service Area Office. The sample size was determined using the Krejcie and Morgan (1970) table. The research instrument was a 5-point Likert scale questionnaire, which yielded an Index of Item-Objective Congruence (IOC) ranging from 0.60 to 1.00 and a reliability coefficient of .944. Data were analyzed using a statistical software package to determine mean (\bar{X}) and standard deviation (S.D.) Independent Samples t-test, One-way Analysis of Variance (ANOVA), and content analysis for qualitative data.

The results of the study found that 1. Overall, teacher participation in academic administration was at a high level. Considering each aspect, all eight aspects were at a high level, ranked from highest to lowest as follows: the development of media, innovation, and technology received a high level of opinion; the development of learning processes received a high level of opinion; and the aspect with the lowest average was

the development of the internal quality assurance system. 2. The comparative analysis of teacher participation in academic administration in schools under the Saraburi Secondary Educational Service Area Office showed that differences in gender, school size, and work experience (both overall and in each aspect) as well as differences in educational level significantly affected teacher participation in academic administration in schools under the Saraburi Secondary Educational Service Area Office ($p < .05$). 3. Guidelines for Developing Teachers' Participation in Academic Administration in Schools under the Saraburi Secondary Educational Service Area Office were as follows; 1) Development of Teachers' Participation in Curriculum Development .2) Development of Teachers' Participation in the Learning Process. 3) Promotion of Teachers' Participation in Research for Educational Quality Development. 4) Development of Teachers' Participation in Measurement and Evaluation Systems. 5) Development of Teachers' Participation in Educational Supervision. 6) Teachers should be encouraged to develop and produce instructional media appropriate to learners' needs. 7) Development of Teachers' Participation in Learning Resources and Networks. 8) Development of Teachers' Participation in Internal Quality Assurance Systems.

Keywords: Teacher Participation, Academic Administration, Saraburi Secondary Educational Service Area Office.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการบริหารจัดการงานวิชาการนั้น “ครู” มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง ไม่เพียงในฐานะผู้ปฏิบัติการสอนเท่านั้น แต่ยังคงมีส่วนร่วมในการวางแผน ออกแบบ และประเมินผลเชิงระบบ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครู ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง การมีส่วนร่วมของครูมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ทำให้การสอนสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างความเป็นเจ้าขององค์กรและแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน นำไปสู่ประสิทธิผลของสถานศึกษาที่สูงขึ้น นอกจากนี้ยังส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูและการทำงานร่วมกันในรูปแบบ PLC รวมถึงสนับสนุนการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน (ปณิตา ขบา, 2560)

อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติกลับพบว่า ครูจำนวนมากยังมีบทบาทในงานวิชาการเพียงในฐานะ “ผู้รับนโยบาย” จากฝ่ายบริหาร ขาดโอกาสในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือออกแบบกิจกรรมทาง

วิชาการโดยตรง (อธิกรณ์ หันไชยเนาวัล และ ประพทธิพิศ คุณากรพิทักษ์, 2563) สถานการณ์เช่นนี้อาจนำไปสู่ปัญหาหลายประการ เช่น ความไม่เข้าใจเป้าหมายของงานวิชาการ การขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน หรือแม้แต่ความไม่เชื่อมั่นในระบบการบริหารของโรงเรียน ดังนั้น การส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในงานบริหารวิชาการ จึงเป็นประเด็นที่สำคัญยิ่งต่อการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้โรงเรียนดำเนินการจัดการศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหารและพัฒนาการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) ซึ่งในโรงเรียนครูย่อมเป็นบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญที่สุด เนื่องจากเป็นผู้ใกล้ชิดกับผู้เรียนและกระบวนการเรียนรู้มากที่สุด การมีส่วนร่วมของครูในงานวิชาการจึงไม่ได้เป็นเพียงการบริหารจัดการที่ดีเท่านั้น แต่ยังถือเป็นการเคารพในบทบาทของครู และเป็นกลไกในการพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืนอีกด้วย

ในบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งมีความซับซ้อนในการบริหารงานมากกว่าระดับประถมศึกษา ทั้งในด้านจำนวนครู กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาระงานพิเศษ และจำนวนผู้เรียน การบริหารจัดการวิชาการจึงต้องการความร่วมมือจากครูอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถดำเนินงานตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะภายใต้หลักเกณฑ์ “การบริหารแบบมีส่วนร่วม” ซึ่งเน้นการกระจายอำนาจ การเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็น และมีบทบาทในการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566)

แม้ว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรีจะมีนโยบายส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม แต่ในทางปฏิบัติยังพบว่าการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารและพัฒนาสถานศึกษายังไม่เต็มศักยภาพ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ และการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ ซึ่งยังคงกระจุกตัวอยู่ในระดับผู้บริหารเป็นหลัก ส่งผลให้ครูบางส่วนมีบทบาทเพียงผู้ปฏิบัติตามนโยบายมากกว่าการเป็นผู้ร่วมกำหนดทิศทางการพัฒนา

อย่างไรก็ตาม ข้อมูลจากการวิจัยและรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียนหลายแห่งยังสะท้อนให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของครูในงานวิชาการยังไม่เป็นที่น่าพอใจในหลายมิติ ทั้งในด้านการเข้าร่วมวางแผน การประเมินผล การออกแบบกิจกรรม และการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ซึ่งอาจเกิดจากปัจจัยหลายประการ เช่น ภาระงานที่มากเกินไป การขาดความเข้าใจในบทบาทเชิงบริหาร หรือแม้แต่ทัศนคติที่ไม่เห็นความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ (บุญเลิศ อินทร์อ่อน, 2565)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมบทบาทของครูได้อย่างตรงจุด ทั้งนี้ เพื่อให้โรงเรียนสามารถบริหารงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนในระยะยาว ตลอดจนผู้กำหนดนโยบายในการส่งเสริมระบบบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาไทยอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สระบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สระบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สระบุรี

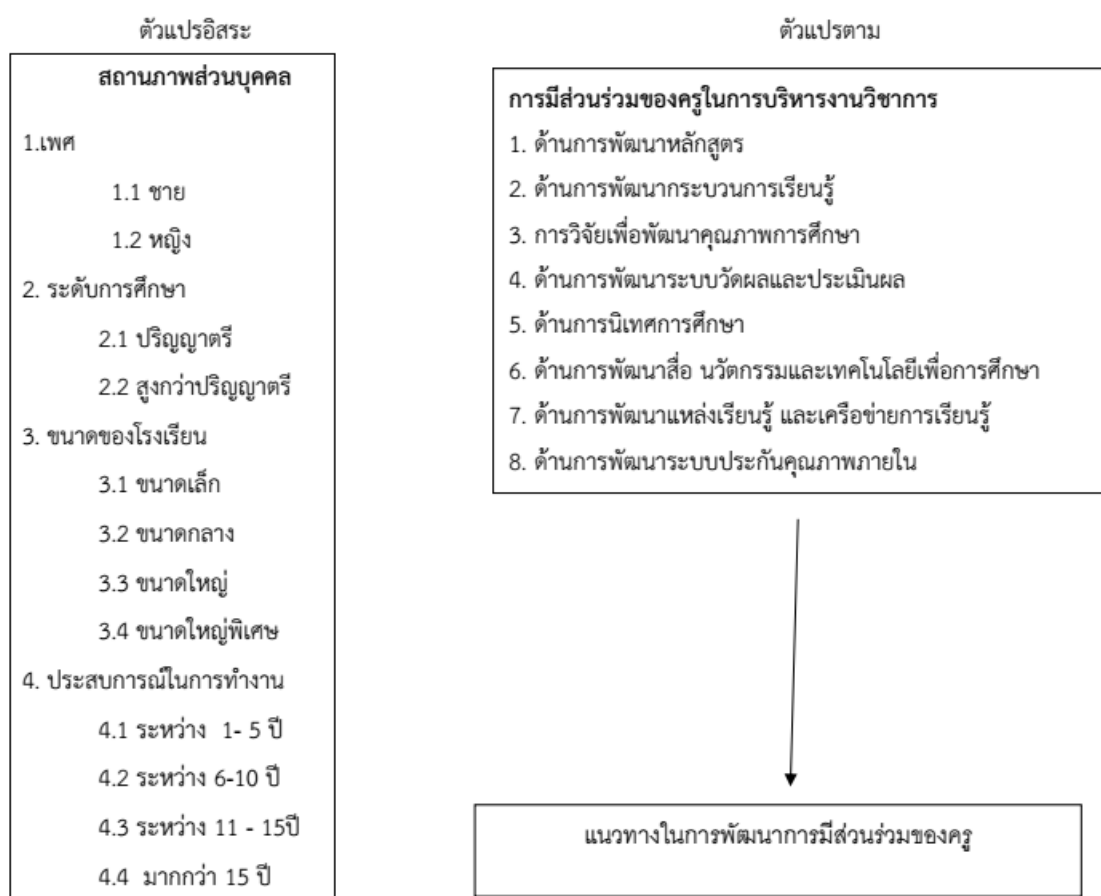
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สระบุรี มีดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนได้ข้อมูลสารสนเทศที่จะใช้ในการบริหารวิชาการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้แนวทางการพัฒนาปรับปรุงการบริหารวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สระบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สระบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของกระทรวงศึกษาธิการ (2556), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552), รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2553), เตือนใจ รักษาพงศ์ (2551), กมล ภูประเสริฐ (2545), สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545), และ ปรียาพร วงศ์นุตรโรจน์ (2553) จากนั้นจึงนำมาสังเคราะห์เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยตามขอบข่ายงานวิชาการ 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4) ด้านการพัฒนาระบบวัดและประเมินผล 5) ด้านการนิเทศการศึกษา 6) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 7) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้ 8) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี ที่มีเพศ ระดับการศึกษา ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์การทำงาน ที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี ประกอบด้วย ครูผู้สอน จำนวน 295 คน จาก 21 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สระบุรี โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan 1970) ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ครูผู้สอน รวมทั้งสิ้น จำนวน 295 คน โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียนและสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน รายละเอียดของแบบสอบถามในแต่ละรายการ เป็นดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี มีจำนวน 25 ข้อ โดยแบ่งเป็น 8 ด้าน ได้แก่ 8 ด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4) ด้านการพัฒนาระบบการวัดผลและประเมินผล 5) ด้านการนิเทศการศึกษา 6) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 7) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้ 8) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน จำนวน 57 ข้อ โดยแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดำเนินการดังนี้

1) ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดและสร้างแบบสอบถาม

2) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ได้ตรวจสอบเสนอแนะแล้ว นำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อความถูกต้อง

2. แบบสัมภาษณ์

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อทำการตรวจสอบ ความสมบูรณ์ถูกต้อง และรับข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแบบสอบถาม เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยวิธีหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน นำแบบสอบถามจากผู้ทรงคุณวุฒิ มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of objective Congruency: IOC) โดยใช้สูตรของ สมนึก ภัททิยธนี (2560: 182-183)

2. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

3. การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยการนำแบบสอบถามที่ได้จากการทดลองใช้ มาหาค่าดัชนีอำนาจจำแนก โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

4. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) นำแบบสอบถามที่ได้จากการทดลองใช้มาหาค่าความ เชื่อมั่น โดยใช้เกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1990: 202-204) มีค่า =.944

5. นำเสนอแบบสอบถามที่ผ่านการหาคุณภาพแล้วนำเสนอกรรมการที่ปรึกษา เพื่อตรวจ พิจารณา เป็นขั้นตอนสุดท้าย เพื่อจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป อยู่ระหว่างการ เก็บรวบรวมข้อมูล & เรียบเรียง ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นและ ผ่านการพัฒนา แก้ไขแล้ว ผู้วิจัยจึง เริ่มทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งขั้นตอนต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
3. ค่าสถิติ t-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างในกรณี 2 กลุ่ม
4. ค่าสถิติ F-test ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way Anova) ใช้เพื่อ เปรียบเทียบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม
5. การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหาร งานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครู
 ในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี โดยภาพรวม
 แต่ละด้าน ดังนี้

การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.21	0.581	มาก	4
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.23	0.562	มาก	2
3. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.13	0.612	มาก	7
4. ด้านการพัฒนาระบบวัดผลและประเมินผล	4.21	0.565	มาก	3
5. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.19	0.572	มาก	6
6. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา	4.25	0.556	มาก	1
7. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และเครือข่ายการ เรียนรู้	4.20	0.594	มาก	5
8. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ	4.08	0.679	มาก	8
รวม	4.18	0.511	มาก	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตาราง 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
 สระบุรี โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.511) เมื่อพิจารณา
 เป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีมีความคิดเห็นอยู่ใน
 ระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.556) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีความคิดเห็น
 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.562) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาระบบประกัน
 คุณภาพภายในมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.679)

2. ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตาราง 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี

การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน	เพศ		ระดับการศึกษา		ขนาดโรงเรียน		ประสบการณ์การทำงาน	
	t	P-Value	t	P-Val	F	P-Value	F	P-Value
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	0.700*	0.024	-2.103	0.165	2.218	0.086	2.234	0.084
2. ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อ	0.371	0.148	-2.684	0.115	2.912*	0.035	2.008	0.113
3. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	0.474	0.421	0.672*	0.013	11.244**	0.000	1.923	0.126
4. ด้านการพัฒนาระบบวัดผลประเมินผล	0.712**	0.020	-2.712	0.873	3.414*	0.018	1.107	0.347
5. ด้านการนิเทศการศึกษา	0.197**	0.005	-3.389	0.511	9.261**	0.000	1.378	0.250
6. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	0.368*	0.001	-3.288	0.280	6.473**	0.000	1.328	0.265
7. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เครือข่ายการเรียนรู้	-0.035	0.662	-1.420	0.268	1.654	0.177	1.583	0.194
8. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน	-0.693	0.827	-1.355	0.420	11.460**	0.000	0.943	0.420
รวม	0.152*	0.040	-2.192	0.885	7.541**	0.000	1.929	0.125

จากตาราง 2 ครูที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วม ในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี โดยภาพรวม มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนแหล่งเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้และ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน แต่ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และด้านการพัฒนาหลักสูตรและด้านการพัฒนาระบบวัดผลและประเมินผล มีส่วนร่วมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของครู ในการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ขนาดของโรงเรียนต่างกัน การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี โดยภาพรวมมีความคิดเห็นที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ขนาดสถานศึกษาต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมของครู ในงานบริหารวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการวัดผลและประเมินผล ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน

ประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี โดยภาพรวมและรายด้าน มีส่วนร่วมที่ไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี

3.1 การพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตร ควรเปิดโอกาสให้ครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีบทบาทร่วมกันตั้งแต่กระบวนการวิเคราะห์บริบทผู้เรียน ความต้องการของชุมชน และนโยบายทางการศึกษา เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี การส่งเสริมให้ครูร่วมกันออกแบบโครงสร้างรายวิชา กำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ และสาระสำคัญของรายวิชา จะช่วยให้ครูเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของหลักสูตร และนำไปสู่การนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.2 การพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูด้านกระบวนการเรียนรู้ ควรเน้นให้ครูมีบทบาทในการออกแบบและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) รวมถึงสนับสนุนให้ครูทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก เช่น Active Learning และสะท้อนผลร่วมกัน การมีส่วนร่วมในลักษณะดังกล่าวจะช่วยพัฒนาศักยภาพของครู และยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม

3.3 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ควรสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยโรงเรียนควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการวิจัย การเขียนรายงานวิจัย และการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ การเปิดโอกาสให้

ครูร่วมแลกเปลี่ยนผลการวิจัย จะช่วยให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัยในฐานะเครื่องมือพัฒนาคุณภาพการศึกษา และนำไปสู่การพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนอย่างยั่งยืน

3.4 การพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูด้านระบบวัดผลและประเมินผล ควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทาง เกณฑ์ และเครื่องมือในการประเมินผลผู้เรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ โรงเรียนควรส่งเสริมการใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายและเน้นสภาพจริง เพื่อสะท้อนพัฒนาการของผู้เรียนอย่างรอบด้าน การมีส่วนร่วมของครูในกระบวนการดังกล่าวจะช่วยให้การวัดและประเมินผลมีความเป็นธรรม โปร่งใส และนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

3.5 การพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูด้านการนิเทศการศึกษา ควรปรับปรุงแบบการนิเทศให้เป็นการนิเทศแบบกัลยาณมิตร โดยเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดประเด็น และสะท้อนผลการนิเทศร่วมกัน การนิเทศที่มุ่งเน้นการพัฒนาและการให้คำแนะนำเชิงสร้างสรรค์ จะช่วยให้ครูเกิดความเข้าใจและยอมรับกระบวนการนิเทศมากขึ้น ส่งผลให้ครูนำข้อเสนอแนะไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

3.6 การพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ควรส่งเสริมให้ครูมีบทบาทในการผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน โรงเรียนควรสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัลและนวัตกรรมการสอน พร้อมทั้งจัดเวทีแลกเปลี่ยนผลงานของครู การมีส่วนร่วมในด้านนี้จะช่วยให้ครูพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยี และนำสื่อและนวัตกรรมไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.7 การพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูด้านแหล่งเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้ ควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โรงเรียนควรส่งเสริมความร่วมมือกับชุมชน หน่วยงานภายนอก และเครือข่ายทางการศึกษา เพื่อใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น จังหวัดสระบุรีเป็นฐานการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของครูในด้านนี้จะช่วยขยายโอกาสการเรียนรู้ของผู้เรียนให้หลากหลายและสอดคล้องกับชีวิตจริง

3.8 การพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูด้านระบบประกันคุณภาพภายใน ควรส่งเสริมให้ครูมีบทบาทตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผล โรงเรียนควรสร้างความเข้าใจร่วมกันว่าการประกันคุณภาพเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่ภาระงานเอกสาร การเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงจะช่วยให้ระบบประกันคุณภาพภายในมีความเข้มแข็ง และนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอย่างยั่งยืน

สรุปผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัชฌิมศึกษาสระบุรี โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา

คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและคำอธิบายรายวิชาความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ครูมีส่วนร่วมทบทวนหลักสูตรตามวงรอบ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูมีส่วนร่วมในการประชุมและเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

1.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดย ภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูพัฒนาสื่อและวิธีการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนรู้ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูใช้เทคนิคและนวัตกรรมการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

1.3 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูทำวิจัยในชั้นเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ครูแลกเปลี่ยนผลของการวิจัยกับเพื่อนครู มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูนำเสนอผลงานวิจัยในเวทีวิชาการมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

1.4 ด้านการพัฒนาระบบวัดผลและประเมินผล โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูใช้เครื่องมือประเมินที่หลากหลาย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ครูมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานผลการประเมินผู้เรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูมีส่วนร่วมในการจัดทำเกณฑ์การประเมินผู้เรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

1.5 ด้านการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูร่วมรับการนิเทศการศึกษาเป็นประจำทุกภาคเรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ครูมีส่วนร่วมจัดทำข้อมูลประกอบการนิเทศการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาหลังการนิเทศการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

1.6 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านสื่อและนวัตกรรมกับครูท่านอื่น มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลเพื่อผู้เรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูใช้เทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ตามลำดับ

1.7 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูพัฒนาห้องเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ครูมีส่วนร่วมจัดทำและดูแลแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

1.8 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูมีส่วนร่วมในการจัดทำ SAR ของโรงเรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ครูร่วมให้ข้อมูลและหลักฐานระบบประกันคุณภาพภายใน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูร่วมกำหนดมาตรฐานการประกันคุณภาพของโรงเรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. การทดสอบสมมติฐาน

2.1 เพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของครู ในงานบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ที่มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของครู ในงานบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี โดยภาพรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อันเป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้และ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แต่ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และด้านการพัฒนาหลักสูตรและด้านการพัฒนาระบบวัดผลและประเมินผล มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 ระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของครู ในงานบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.3 ขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของครูในงานบริหารวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี โดยภาพรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2.4 ประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของครู ในงานบริหารวิชาการของครูโดยภาพรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี

3.1 การพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตร ควรเปิดโอกาสให้ครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีบทบาทร่วมกันตั้งแต่กระบวนการวิเคราะห์บริบทผู้เรียน ความต้องการของชุมชน และนโยบายทางการศึกษา เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี การส่งเสริมให้ครูร่วมกันออกแบบโครงสร้างรายวิชา กำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ และสาระสำคัญของรายวิชา จะช่วย ให้ครูเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของหลักสูตร และนำไปสู่การนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.2 การพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูด้านกระบวนการเรียนรู้ ควรเน้นให้ครูมีบทบาทในการ ออกแบบและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูได้แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นและประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) รวมถึงสนับสนุน ให้ครูทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก เช่น Active Learning และสะท้อนผลร่วมกัน การมีส่วนร่วม ในลักษณะดังกล่าวจะช่วยพัฒนาศักยภาพของครู และยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็น รูปธรรม

3.3 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ควร สนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยโรงเรียนควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการ วิจัย การเขียนรายงานวิจัย และการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ การเปิดโอกาสให้ ครูร่วมแลกเปลี่ยนผลการวิจัย จะช่วยให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัยในฐานะเครื่องมือพัฒนา คุณภาพการศึกษา และนำไปสู่การพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนอย่างยั่งยืน

3.4 การพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูด้านระบบวัดผลและประเมินผล ควรเปิดโอกาสให้ครูมี ส่วนร่วมในการกำหนดแนวทาง เกณฑ์ และเครื่องมือในการประเมินผลผู้เรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐาน การเรียนรู้ โรงเรียนควรส่งเสริมการใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายและเน้นสภาพจริง เพื่อสะท้อน พัฒนาการของผู้เรียนอย่างรอบด้าน การมีส่วนร่วมของครูในกระบวนการดังกล่าวจะช่วยให้การวัดและ ประเมินผลมีความเป็นธรรม โปร่งใส และนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

3.5 การพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูด้านการนิเทศการศึกษา ควรปรับปรุงแบบการนิเทศ ให้เป็นการนิเทศแบบกัลยาณมิตร โดยเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดประเด็น และ สะท้อนผลการนิเทศร่วมกัน การนิเทศที่มุ่งเน้นการพัฒนาและการให้คำแนะนำเชิงสร้างสรรค์ จะช่วยให้ ครูเกิดความเข้าใจและยอมรับกระบวนการนิเทศมากขึ้น ส่งผลให้ครูนำข้อเสนอแนะไปพัฒนาการจัดการ เรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

3.6 การพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ควรส่งเสริมให้ครูมี บทบาทในการผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน โรงเรียนควรสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัลและนวัตกรรมการสอน พร้อมทั้งจัดเวทีแลกเปลี่ยนผลงานของครู การมีส่วนร่วมในด้านนี้จะช่วยให้ ครูพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยี และนำสื่อและนวัตกรรมไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.7 การพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูด้านแหล่งเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้ ควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โรงเรียนควรส่งเสริมความร่วมมือกับชุมชน หน่วยงานภายนอก และเครือข่ายทางการศึกษา เพื่อใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น จังหวัดสระบุรีเป็นฐานการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของครูในด้านนี้จะช่วยขยายโอกาสการเรียนรู้ของผู้เรียนให้หลากหลายและสอดคล้องกับชีวิตจริง

3.8 การพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูด้านระบบประกันคุณภาพภายใน ควรส่งเสริมให้ครูมีบทบาทตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผล โรงเรียนควรสร้างความเข้าใจร่วมกันว่าการประกันคุณภาพเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่ภาระงานเอกสาร การเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงจะช่วยให้ระบบประกันคุณภาพภายในมีความเข้มแข็ง และนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอย่างยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในงานบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาสระบุรี จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ผู้วิจัยได้อภิปรายผลเป็นรายด้าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาสระบุรี โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะด้านการพัฒนาหลักสูตร ครูมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงสร้างหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา มีส่วนร่วมทบทวนหลักสูตรตามวงรอบ และมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ครูพัฒนาสื่อและวิธีการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียน ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนรู้ อีกทั้งยังสร้างบรรยากาศชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ครูทำวิจัยในชั้นเรียน รวมถึงแลกเปลี่ยนผลของการวิจัยกับเพื่อนครูพร้อมทั้งนำผลวิจัยมาใช้พัฒนาการสอน ด้านการพัฒนาระบบวัดผลและประเมินผล ครูใช้เครื่องมือประเมินที่หลากหลาย อีกทั้งยังมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานผลการประเมินผู้เรียน รวมไปถึงร่วมประชุมสรุปผลการวัดและประเมินผลผู้เรียน ด้านการนิเทศการศึกษา ครูร่วมรับการนิเทศการศึกษาเป็นประจำทุกภาคเรียน โดยครูมีส่วนร่วมจัดทำข้อมูลประกอบการนิเทศการศึกษา และครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการนิเทศการศึกษากับครูท่านอื่น ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านสื่อและนวัตกรรมกับครูท่านอื่น นอกจากนี้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลเพื่อผู้เรียน และพัฒนาสื่อการสอนในรายวิชาที่สอนอย่างต่อเนื่อง ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้ ครูพัฒนาห้องเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย ทั้งนี้ยังมีส่วนร่วมจัดทำและดูแลแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน อีกทั้งยังสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ครูมีส่วนร่วมในการจัดทำ SAR ของ

โรงเรียน โดยครูมีส่วนร่วมติดตามการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน และร่วมให้ข้อมูลพร้อมหลักฐานระบบประกันคุณภาพภายใน เป็นต้นสอดคล้องกับงานวิจัยของช่อผกา ศรีจันทร์อินทร์ (2561) ได้ศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการวัดผลและ ประเมินผล ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านสื่อการเรียนการสอน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรพงษ์ แก้วพงษ์ และพิภพ วชิรเงิน (2566) ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู สพ.เพชรบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชชาพร ชัยบุญมา (2562) ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายด้านจากมากไปน้อย คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้ และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญชนก มีความเจริญ (2567) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องแนวทางการมีส่วนร่วมในบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน ด้านพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน และด้านการนิเทศการศึกษา วิจัย สายทอง และเสาวภาคย์ แผลม เพ็ชร (2568) ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงตามลำดับ 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการวัดผลและประเมินผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูมีบทบาทหน้าที่หลักในการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้เป็นไปตามโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งครูทุกคนจำเป็นต้องร่วมกันจัดทำหลักสูตรของแต่ละสาระการเรียนรู้ โดยยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับระเบียบของงานวิชาการของสถานศึกษา และหลักการบริหารงานวิชาการ ซึ่งเป็นไปตามสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550: 26) ที่กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้เกิด

ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ต้องอาศัยหลักการและวิธีการดำเนินงาน คือ ให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของชุมชน และสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครูและผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งสร้างเครือข่าย และแหล่งเรียนรู้จัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยการจัดให้มีดัชนีวัดคุณภาพการจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้และสามารถตรวจสอบคุณภาพการศึกษาได้ทุกช่วงชั้น อีกทั้งมุ่งส่งเสริมให้มีการสร้างเครือข่ายและร่วมมือ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครู ในงานบริหารวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์การทำงาน พบว่า เพศ และขนาดสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของครู ในงานบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน โดยรวมแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของครู ในงานบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี โดยรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพักตร์ คำกา (2560) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามเพศ ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์การทำงานโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรภรณ์ คำหล้า และ ละดา ดอนหงษา (2564) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของ ครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3 จำแนก วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน ผลการเปรียบเทียบพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภวรรณ เกิดมงคล และชวลิต เกตุกระพุ่ม (2568) ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน ภาพรวมไม่แตกต่างกัน ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 อีกทั้งยังสอดคล้องกับสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานสภาเลขาธิการสภาการศึกษา (2564) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเป็นการ

รวมตัวกันในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาครู ผู้ปกครอง และชุมชนเพื่อร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหา พัฒนาหรือยกระดับการจัดการศึกษา เนื่องจากคนในพื้นที่ตระหนัก รับรู้ และเข้าใจปัญหาร่วมกัน รวมทั้งแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่ ส่งผลให้สามารถพัฒนาคุณภาพ การศึกษาได้ตรงกับความต้องการของบริบทพื้นที่ และเป็นประโยชน์ต่อการปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุผล อย่างเป็นรูปธรรม เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ และด้านการ จัดการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากครูทุกคนในสถานศึกษาได้มีส่วนร่วม ในการบริหารวิชาการร่วมตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมายในการบริหารวิชาการในทุกๆ ด้าน ซึ่งในการ บริหารงานวิชาการถือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของผู้เรียน ส่วน งานอื่น ๆ ถือเป็นงานที่มีความสำคัญรองลงมาและเป็นงานสนับสนุนการศึกษาเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร: เปิดโอกาสให้ครูทุกกลุ่มสาระฯ ร่วมวิเคราะห์บริบทผู้เรียน ชุมชน และนโยบาย เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบท สพม.สระบุรี การร่วมออกแบบ โครงสร้างรายวิชาและกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ จะสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของและเพิ่มประสิทธิภาพ ในการนำหลักสูตรไปใช้
2. ด้านกระบวนการเรียนรู้: เน้นบทบาทครูในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และสนับสนุนการจัดการ เรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) พร้อมสะท้อนผลร่วมกันเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม
3. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา: ส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่องผ่าน การอบรมเชิงปฏิบัติการ ตั้งแต่กระบวนการวิจัยจนถึงการนำผลไปใช้ พร้อมจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้ครูใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือพัฒนาคุณภาพงานวิชาการอย่างยั่งยืน
4. ด้านระบบวัดและประเมินผล: ให้ครูมีส่วนร่วมกำหนดแนวทาง เกณฑ์ และเครื่องมือวัดผล ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ เน้นการประเมินตามสภาพจริงที่หลากหลาย เพื่อความโปร่งใส เป็นธรรม และสะท้อนพัฒนาการของผู้เรียนรอบด้าน
5. ด้านการนิเทศการศึกษา: ปรับรูปแบบสู่การนิเทศแบบกัลยาณมิตร โดยให้ครูร่วมวางแผน กำหนดประเด็น และสะท้อนผลเชิงสร้างสรรค์ เพื่อสร้างความยอมรับและนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงการ จัดการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง
6. ด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี: สนับสนุนให้ครูผลิตและพัฒนาสื่อที่ทันสมัย เหมาะสม กับผู้เรียน โดยเน้นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรม พร้อมจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนผลงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้

7. ด้านแหล่งเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้: ให้ครูร่วมวางแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก โดยบูรณาการความร่วมมือกับชุมชนและเครือข่ายในจังหวัดสระบุรี เพื่อใช้ทรัพยากรท้องถิ่นเป็นฐานการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับชีวิตจริง

8. ด้านระบบประกันคุณภาพภายใน: ส่งเสริมบทบาทครูในกระบวนการวางแผน ดำเนินงาน และประเมินผล โดยสร้างความเข้าใจว่าการประกันคุณภาพคือการพัฒนาต่อเนื่องมากกว่าภาระงานเอกสาร เพื่อสร้างระบบประกันคุณภาพที่เข้มแข็งและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ด้านการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในระบบประกันคุณภาพภายใน

การพัฒนาการมีส่วนร่วมในด้านนี้ควรเริ่มต้นจากการปรับทัศนคติให้ครูมองเห็นว่างานประกันคุณภาพคือเนื้อหาเดียวกับการจัดการเรียนการสอนปกติ ไม่ใช่ภาระงานเอกสารที่แยกส่วนออกมา โดยสถานศึกษาควรนำเทคโนโลยีระบบฐานข้อมูลกลางมาใช้ในการจัดเก็บหลักฐานการปฏิบัติงานแบบต่อเนื่องตลอดปีเพื่อลดความซ้ำซ้อนและลดภาระในการจัดทำรูปเล่มรายงานช่วงสิ้นปีการศึกษา พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ครูแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้เข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับบริบทจริงของรายวิชาตนเอง เพื่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของระบบและนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาผู้เรียนได้อย่างตรงจุด ซึ่งจะช่วยให้เปลี่ยนจากการทำงานตามคำสั่งเป็นการทำงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

2. ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

แนวทางการส่งเสริมควรเน้นที่การทำวิจัยในชั้นเรียนเชิงปฏิบัติการที่เรียบง่ายและเน้นการแก้ปัญหาผู้เรียนเป็นรายบุคคลมากกว่าการยึดติดกับรูปแบบวิจัยห้าบทที่ซับซ้อนเกินความจำเป็น โดยโรงเรียนควรจัดตั้งระบบพี่เลี้ยงหรือคลินิกวิจัยเพื่อคอยให้คำปรึกษาแก่ครูอย่างใกล้ชิดและเป็นกัลยาณมิตร เพื่อลดความกังวลด้านทักษะระเบียบวิธีวิจัย ขณะเดียวกันต้องมีการบริหารจัดการตารางสอนให้ครูมีเวลาว่างเพียงพอสำหรับการคิดค้นนวัตกรรมและวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ พร้อมกับสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรที่จำเป็นอย่างทั่วถึง รวมถึงการจัดเวทียแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเชิดชูเกียรติครูที่มีผลงานวิจัยที่เป็นเลิศซึ่งจะช่วยสร้างแรงจูงใจในการสร้างสรรค์ผลงานใหม่อย่างต่อเนื่อง

3. ด้านการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการนิเทศการศึกษา

การมีส่วนร่วมด้านนิเทศควรเปลี่ยนจากการนิเทศเพื่อการตรวจสอบหรือจับผิดมาเป็นการนิเทศแบบเสริมพลังที่เน้นการสะท้อนคิดและพัฒนาวิชาชีพพร้อมกันผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพหรือ PLC โดยส่งเสริมให้เกิดการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนภายในสายชั้นหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อลดระยะห่างระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศให้มีความเป็นกันเองมากขึ้น นอกจากนี้ควรนำเทคโนโลยีวิดีโอมาใช้ในการบันทึกการสอนเพื่อให้ครูได้ประเมินตนเองก่อนนำไปหารือกับผู้นิเทศ

ซึ่งจะช่วยให้ครูผู้ศึกษามีส่วนร่วมและมีบทบาทนำในการกำหนดประเด็นที่ต้องการพัฒนาด้วยตนเอง นำไปสู่การปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ที่เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อตัวผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการพัฒนาารูปแบบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยระบบดิจิทัลเพื่อลดภาระงานและเพิ่มการมีส่วนร่วมของครู"
2. ควรมีการศึกษาการพัฒนากระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการวิจัยในชั้นเรียนของครู
3. ควรศึกษากลยุทธ์การนิเทศแบบกัลยาณมิตร (Peer Coaching) เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นและการมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ช่อผกา ศรีจันทร์อินทร์. (2561). *การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 2*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จักรพงษ์ แก้วพงษ์ และพิภพ วชิรเงิน. (2566). *การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2*. *วารสารวิจัยและพัฒนาหลักสูตร*.
- บุญเลิศ อินทร์อ่อน. (2565). *ระดับและลักษณะของการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธัญชนก มีความเจริญ. (2567). *แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนขนาดเล็ก*. *วารสารนวัตกรรมและการจัดการศึกษา*.
- ปณิตา ชะบา. (2560). *การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิชชาพร ชัยบุญมา. (2562). *การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วิชัย สายทอง และเสาวภาคย์ แผลมเพ็ชร. (2568). *การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร กรุงเทพมหานคร*. *วารสารบริหารการศึกษาและผู้นำทางวิชาการ*.

- วัชรภรณ์ คำห้ำ และละดา ดอนหงษา. (2564). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน
ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. *วารสารวิชาการ
ครุศาสตร์*.
- สุพักตร์ คำกา. (2560). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสหวิทยาเขต
ชลบุรี 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต].
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2560). *การวัดผลการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 11). ประสานการพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา
ให้แก่คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา (ฉบับปรับปรุง)*. พริกหวาน
กราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อธิกรณ์ หันไชยเนาวัล และ ประพรทิพย์ คุณากรพิทักษ์. (2563). แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในงาน
บริหารวิชาการของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 23. *วารสารการบริหารและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 11(2), 145-160.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). Harper & Row.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities.
Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.
- Likert, R., & Likert, J. G. (1976). *New ways of managing conflict*. New York: McGraw-Hill.
- Pearson, K. (1895). Notes on regression and inheritance in the case of two parents.
Proceedings of the Royal Society of London, 58, 240-242.